

299

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW GOSPODARKI TERENOWEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ ZDROWIA
I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 października 1972 r.

w sprawie urządzania cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych.

Na podstawie art. 9 ust. 3 i 5 oraz art. 20 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 1972 r. Nr 47, poz. 298) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Artykuły, powołane w niniejszym rozporządzeniu bez bliższego określenia, oznaczają artykuły ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 1972 r. Nr 47, poz. 298).

2. Rozporządzenie dotyczy zarówno cmentarzy komunalnych, jak i wyznaniowych.

§ 2. 1. Cmentarz należy utrzymywać jako teren zielony o założeniu parkowym.

2. Zieleń na cmentarzu (drzewa, krzewy, trawniki i kwiaty) podlega ochronie przed niszczeniem. Sadzenie lub wycinanie drzew na cmentarzach może nastąpić tylko w wypadkach uzasadnionych racjonalną gospodarką zadrzewieniem oraz zgodnie z planem zagospodarowania terenu cmentarza.

3. Teren cmentarza powinien mieć ogrodzenie z trwałego materiału, przy czym wysokość ogrodzenia nie może być niższa niż 1,5 m.

§ 3. 1. Dla każdego cmentarza należy sporządzić plan zagospodarowania terenu, a urządzenie cmentarza, wykorzystywanie miejsc pod poszczególne rodzaje grobów oraz zadrzewienie powinny być zgodne z tym planem. Plan podlega zatwierdzeniu przez organ państwowego nadzoru budowlanego w trybie przewidzianym dla zatwierdzania planów realizacyjnych.

2. Plan zagospodarowania cmentarza powinien przewidywać drogi prowadzące do pól grzebalnych, pola grzebalne oraz zadrzewienie. Każde pole grzebalne powinno mieć odrębne oznaczenie, a w granicach pól grzebalnych powinny być ponumerowane groby.

§ 4. 1. Obszar potrzebny na założenie lub powiększenie cmentarza oblicza się przez pomnożenie przeciętnej rocznej liczby zgonów w danej miejscowości przez 23 (wskaźnik wynikający z zakazu ponownego użycia grobu do chowania zwłok przed upływem 20 lat i przypuszczalnej liczby wypadków przedłużenia tego okresu czasu na dalsze okresy) oraz przez 4,5 m² jako powierzchnię jednego grobu. Otrzymany iloczyn wskazuje wielkość części przewidzianej bezpośrednio pod groby i jest powierzchnią grzebalną, która powinna stanowić 40—60% powierzchni ogólnej cmentarza.

2. Dla miejscowości podlegających rozbudowie obliczeń określonych w ust. 1 dokonuje się, uwzględniając odpowiednio przyszłą przypuszczalną liczbę zgonów przy stanie mieszkańców wynikającym z perspektywnego rozwoju miasta, osiedla, gromady lub wsi.

3. Przy obliczaniu powierzchni ogólnej cmentarza należy uwzględnić poza powierzchnią grzebalną również powierzchnię zieleni, dróg, placów oraz terenu potrzebnego pod dom pogrzebowy i część gospodarczą cmentarza, a na większych cmentarzach również pod budynek administracyjno-mieszkalny.

§ 5. 1. Przy zagospodarowaniu powierzchni grzebalnej przeznaczonej na groby należy w zasadzie przewidywać dla:

- 1) pól grzebalnych na groby zwykle bez prawa murowania — około 60% powierzchni, w tym dla zwłok dzieci do 6 lat — 12 do 15%,
- 2) pojedynczych rzędów grobów ziemnych lub murowanych przy żywopłotach — około 10% powierzchni,
- 3) grobów rodzinnych — około 20%,
- 4) pól lub alej dla zasłużonych — 1 do 5%,
- 5) pól urn — około 5%.

2. Na polach grzebalnych, przeznaczonych na groby zwykle, groby i odstępy między grobami powinny mieć następujące wymiary:

- 1) dla zwłok dzieci do lat 6:
długość 1,2 m, szerokość 0,6 m, głębokość 1,2 m,
odstępy — od strony dłuższego boku 0,3 m, a od strony krótszego 0,4 m,
- 2) dla pozostałych zwłok:
długość 2 m, szerokość 1 m, głębokość 1,7 m,
odstępy — od każdego boku po 0,5 m,
- 3) dla urn ze szczątkami zwłok:
długość 0,6 m, szerokość 0,4 m, głębokość 1 m,
odstępy — od strony dłuższego boku 0,3 m, a od strony krótszego 0,4 m.

3. Groby rodzinne przeznaczone na składanie trumien w kierunku poziomym powinny mieć następujące wymiary dla jednego grobu:

długość 2,3 m, szerokość 1,3 m, głębokość 1,7 m,
odstępy — od każdego boku po 0,5 m.

4. Groby rodzinne dla urn przeznaczone na kilka urn w kierunku poziomym powinny mieć następujące wymiary:
długość 1 m, szerokość 1 m, głębokość 1 m,
odstępy — na bokach 0,3 m, a od strony frontu miejsca urnowego 0,4 m.

5. Warstwa ziemi pokrywająca trumnę powinna wynosić co najmniej 1 m. Kopanie głębszych grobów niż 1,7 m jest dopuszczalne pod warunkiem, że pomiędzy dnem grobu a najwyższym poziomem wody gruntowej pozostanie co najmniej 0,5 m. Ziemia wydobyta z grobu może być usypana w postaci pagórka nad grobem.

§ 6. 1. Przez grób zwykły (ziemny) rozumie się grób nie murowany stanowiący dół, do którego chowa się trumnę ze zwłokami i zasypuje ziemią wydobytą z tego dołu.

2. Przez grób murowany rozumie się dół, w którym boki są murowane, a nad trumną zakłada się sklepienie.

3. Przez grób rodzinny rozumie się przestrzeń zapewniającą pochowanie dwu lub więcej trumien ze zwłokami. Przestrzeń ta nie może przekraczać powierzchni przeznaczonej na dwa groby pojedyncze w poziomie, niezależnie od ilości pięter stosowanych w głąb.

4. Przez katakumby rozumie się nisze w pionowej ścianie, położone obok siebie w szeregu i nad sobą, przeznaczone do chowania zwłok.

§ 7. 1. W zależności od warunków wodnych można stosować chowanie zwłok piętrowo w grobach ziemnych lub murowanych, przy czym trumny powinny być między sobą przedzielone warstwą ziemi grubości około 0,2 m; jeżeli warstwa ta jest zastąpiona murem lub żelbetem, grubość ich nie może być cieńsza niż 6 cm. Głębokość grobu powinna wynosić przy dwu piętach (trumnach) 2,7 m, a przy większej ilości pięt — grób powinien być odpowiednio głębszy, przyjmując po 1 m głębokości na każdą trumnę łącznie z przedzieleniem.

2. W każdym wypadku odległość między poziomem wody gruntowej a dnem grobu nie może być mniejsza niż 0,5 m.

§ 8. W katakumbach powierzchnia dna niszy przeznaczonej do złożenia zwłok powinna wynosić co najmniej 2 m × 1 m, a wysokość co najmniej 0,9 m. Każda nisza powinna być oddzielona od sąsiedniej ścianą grubości co najmniej 0,2 m i mieć wylot wentylacyjny do odprowadzania gazów w sposób nieszkodliwy dla otoczenia. Po złożeniu zwłok każdą niszę należy natychmiast zamurować. Przy chowaniu szczątków nisze te powinny mieć wymiary 0,40 m × 0,40 m i wysokość 0,60 m.

§ 9. W grobach murowanych i katakumbach dno grobu może być ziemne lub umocnione, przy czym powinno mieć spadek jednokierunkowy; w grobach w miejscu najniższym należy przewidzieć odpływ łączący się z ziemią.

§ 10. Na grobach można ustawiać nagrobki o wymiarach nie przekraczających granic powierzchni grobu.

§ 11. 1. Dom przedpogrzebowy powinien znajdować się w niewielkiej odległości od bramy cmentarnej, a pomieszczenia jego — wymienione w ust. 2 pkt 1 i 3 — powinny być w miarę możliwości położone od północy.

2. Dom przedpogrzebowy powinien składać się z następujących pomieszczeń:

- 1) do przechowywania zwłok,
- 2) do wykonywania ceremonii pogrzebowych,
- 3) do wykonywania oględzin lub sekcji sądowo-lekarskich, sanitarno-milicyjnych oraz utrwalania zwłok.

W pomieszczeniach tych należy urządzić odpowiednią wentylację, jak też zabezpieczyć je przed dostępem osób niepowołanych, zwierząt i owadów.

3. Dom przedpogrzebowy powinien mieć podłogę nieprzepuszczalną i łatwo zmywalną, ściany murowane i tynkowane, a pomieszczenia służące do przechowywania i oględzin lub sekcji zwłok — ponadto pomalowane farbą olejną albo wyłożone płytkami do wysokości co najmniej 2 m.

4. Pomieszczenia służące do oględzin lub sekcji zwłok powinny posiadać urządzenia, umożliwiające ogrzewanie w chłodnej porze roku. W pomieszczeniach przeznaczonych do wykonywania oględzin, sekcji i utrwalania zwłok należy przewidzieć możliwość dostarczenia zimnej i ciepłej wody oraz jej odprowadzania.

§ 12. Na cmentarzach mniejszych, w miejscowościach, w których przeciętnie odbywa się najwyżej 1 pogrzeb dziennie, zamiast domu przedpogrzebowego powinny być budowane kostnice z jednym obszernym, widnym pomieszczeniem oraz z pomieszczeniem na trumny ze zwłokami oczekującymi na pogrzeb i niewielkim magazynem na przechowywanie sprzętu.

§ 13. Zarówno w domu przedpogrzebowym, jak i w kostnicy nie wolno kłaść trumien ze zwłokami bezpośrednio na podłodze, lecz należy je umieszczać na specjalnie na ten cel przeznaczonych rusztowaniach lub katafalkach. Urządzenia te należy często czyścić i odkażać.

§ 14. Dom przedpogrzebowy lub kostnica powinny być pod stałym nadzorem służby cmentarnej, powinny być utrzymywane w czystości i w określonych godzinach dostępne dla

osób biorących udział w ceremoniach pogrzebowych. Za przechowywanie zwłok i korzystanie z urządzeń domu przedpogrzebowego lub kostnicy zarząd cmentarza uprawniony jest do pobierania opłat zgodnie z przepisami art. 2 ust. 3.

§ 15. Zarząd cmentarza powinien prowadzić księgę cmentarną według wzoru, ustalonego przez Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, zawierającą następujące dane dotyczące osób, których zwłoki zostały pochowane:

- 1) nazwisko i imię,
- 2) płeć,
- 3) wiek,
- 4) ostatnie miejsce zamieszkania,
- 5) datę zgonu,
- 6) miejsce zgonu,
- 7) przyczynę zgonu,
- 8) datę i numer aktu zgonu,
- 9) datę pochowania,
- 10) dokładnie określone miejsce pochowania według planu zagospodarowania cmentarza,
- 11) ewentualne odnotowanie faktu wydobywania, daty i miejsca ponownego złożenia szczątków.

Dane wymienione w pkt 1—8 powinny być wpisane do księgi cmentarnej na podstawie przedłożonej karty zgonu. Karty zgonu, na których podstawie dokonano pochowania zwłok, powinny być przechowywane przez zarząd cmentarza co najmniej 30 lat.

§ 16. 1. Za zwłoki w rozumieniu ustawy uważa się ciała osób zmarłych.

2. Za szczątki w rozumieniu ustawy uważa się:

- 1) popioły otrzymane przez spalenie zwłok,
- 2) noworodki martwo urodzone, płody i noworodki niezdolne do życia, które nie przeżyły okresu 24 godzin,
- 3) pozostałości zwłok wydobyte przy kopaniu grobu lub w innych okolicznościach,
- 4) części ciała ludzkiego odłączone od całości.

§ 17. Zwłoki osób zmarłych mogą być chowane w terminach określonych w art. 9 dopiero po stwierdzeniu przyczyn zgonu. Przy wystąpieniu oznak rozkładu zwłok lekarz, który stwierdził zgon, zarządza przeniesienie zwłok do domu przedpogrzebowego lub kostnicy albo pochowanie ich.

§ 18. Zwłoki przeniesione do domu przedpogrzebowego lub kostnicy nie mogą tam pozostawać po wystąpieniu objawów daleko posuniętego rozkładu; zwłoki takie należy natychmiast pochować.

§ 19. Celem wstrzymania rozkładu zwłok dozwolone jest stosowanie zabiegów utrwalających; zabiegi te mogą być wykonywane tylko pod nadzorem lekarza.

§ 20. 1. Natychmiast po zgonie zwłoki należy umieścić w miejscu możliwie chłodnym i zabezpieczyć je przed dostępem zwierząt i owadów.

2. W miejscowościach, w których są domy przedpogrzebowe lub kostnice, składanie zwłok w kościołach lub kaplicach położonych poza cmentarzem jest dozwolone tylko na okres poprzedzający pogrzeb. Wyjątek od tej zasady stanowią kościoły w miastach i osiedlach posiadające oddzielne pomieszczenia do składania zwłok aż do chwili pogrzebu.

§ 21. 1. Zwłoki osób zmarłych na choroby zakaźne, określone w wykazie, o którym mowa w art. 9 ust. 3, powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu zawinięte w płótno nasyczone płynem odkażającym lub w razie potrzeby odkażającym i dezynfekcyjnym, złożone do trumny i szczelnie zamknięte oraz przewiezione bezpośrednio z miejsca zgonu na cmentarz i pochowane w ciągu 24 godzin od chwili zgonu.

2. W razie zgonu na chorobę objętą wykazem, o którym mowa w art. 9 ust. 3, należy stosować następujące środki ostrożności:

- 1) zabronione jest zbieranie się osób w pomieszczeniu, gdzie leżą zwłoki,
- 2) zabronione jest dotykanie zwłok poza czynnościami wymienionymi w ust. 1,
- 3) na dnie trumny należy umieścić warstwę substancji plynocłonnej (np. trociny, torf, suchy mech — z dodatkiem wapna chlorowanego) grubości 5 cm,
- 4) po złożeniu zwłok w trumnie należy ją natychmiast szczelnie zamknąć i z zewnątrz obmyć płynem odkażającym,
- 5) pomieszczenie, w którym osoba zmarła pozostawała, wszystkie przedmioty, z którymi była w styczności, jako też środek transportu, jakim zwłoki przewieziono, powinny być poddane odkażeniu.

§ 22. W razie zgonu na chorobę zakaźną nie objętą wykazem, o którym mowa w art. 9 ust. 3, lecz powodującą obowiązek przymusowego umieszczenia w szpitalu stosownie do przepisów o zapobieganiu chorobom zakaźnym i ich zwalczaniu — stosuje się odpowiednio przepisy § 21 ust. 2 pkt 3, 4 i 5, z tym że:

- 1) zabronione jest dotykanie zwłok poza czynnościami związanymi z obmyciem, ubraniem i ułożeniem zwłok w trumnie,
- 2) do obmywania zwłok należy używać płynu odkażającego.

§ 23. 1. Do trumny przeznaczonej dla zwłok osoby dorosłej wolno złożyć tylko zwłoki jednej osoby dorosłej, zwłoki matki z dzieckiem nowo narodzone lub zwłoki dwojga dzieci w wieku do lat 6. Trumna powinna mieć dno i ściany boczne nieprzepuszczalne oraz szczelnie przylegające wieko. Zwłoki powinny być złożone w trumnie na warstwie substancji plynocłonnej grubości 3 cm.

2. Po złożeniu zwłok do trumny i przymocowaniu wieka nie wolno trumny otwierać.

§ 24. 1. Przy chowaniu szczątków stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zwłok ze zmianami wskazanymi w ust. 2—6.

2. Dla pochowania szczątków, o których mowa w § 16 ust. 2 pkt 1, wymagana jest karta zgonu.

3. Dla pochowania szczątków nie wymienionych w ust. 2 wymagane jest zaświadczenie stwierdzające ich pochodzenie, wystawione przez:

- 1) zarząd cmentarza — jeżeli chodzi o szczątki określone w § 16 ust. 2 pkt 3, o ile zostały wydobyte na cmentarzu,
- 2) zakład społecznej służby zdrowia — jeżeli chodzi o szczątki określone w § 16 ust. 2 pkt 2 i 4.

4. Zaświadczenia, o których mowa w ust. 3, są wystarczające również w razie chowania w grobie szczątków wymienionych w § 16 ust. 2 pkt 2.

5. Dla pochowania sprowadzonych z zagranicy szczątków, o których mowa w § 16 ust. 2 pkt 1, wystarczające jest zezwolenie na przewóz.

6. Szczątki określone w § 16 ust. 2 pkt 2, 3 lub 4 należy chować w miejscach wskazanych przez zarząd cmentarza, z tym że można je chować również poza powierzchnią grzebalną.

7. Szczątki mogą być również spalone w zakładach służby zdrowia i zakładach pomocy społecznej.

§ 25. 1. Zwłoki nie pochowane przez rodzinę lub inną osobę, wymienioną w art. 10 ust. 1, będą przekazywane szkołom wyższym, jeżeli szkoły te zgłoszą zapotrzebowanie na zwłoki i zapewnią ich odbiór po otrzymaniu odpowiedniego zawiadomienia.

2. Przepisy § 18, 21 i 22 nie dotyczą zwłok dostarczanych szkołom wyższym lub podlegających sekcji naukowej albo

sądowo-lekarskiej. Postępowanie z takimi zwłokami normują odrębne przepisy.

3. Zwłoki, o których mowa w § 21 ust. 1, nie mogą być wykorzystywane do celów naukowo-dydaktycznych.

4. Wojewódzki inspektor sanitarny (inspektor sanitarny miasta wyłączonego z województwa) w szczególnie uzasadnionych wypadkach może zezwolić na przekazanie instytutom naukowym lub szkołom wyższym zwłok, o których mowa w § 21 ust. 1, określając równocześnie warunki postępowania z tymi zwłokami do chwili przejścia ich przez instytut lub szkołę wyższą.

§ 26. 1. Zgłoszenie, o którym mowa w art. 7 ust. 2, jest zbędne w wypadkach, gdy chodzi o grób murowany, w razie złożenia opłaty przewidzianej za dalsze korzystanie z miejsca na cmentarzu oraz gdy zachodzą przyczyny, o których mowa w art. 7 ust. 5.

2. Uprawnienia do korzystania z miejsca na cmentarzu nabyte przed wejściem w życie rozporządzenia pozostają w mocy.

§ 27. 1. Przy ponownym użyciu grobu szczątki poprzednio pochowanych zwłok lub trumny należy wydobyć i pochować na tym samym cmentarzu na miejscu wskazanym przez zarząd cmentarza.

2. Na życzenie osoby uprawnionej do pochowania zwłok można szczątków nie wydobywać.

§ 28. Przewożenie zwłok jest dozwolone specjalnie do tego celu przeznaczonymi środkami przewozowymi (karawanami); przewożenie zwłok na obszarze wsi może odbywać się również innymi środkami przewozowymi, z wyjątkiem środków transportu wykorzystywanych do przewozu osób lub środków spożywczych.

§ 29. 1. Zezwolenia na przewiezienie zwłok lub ich szczątków przez teren Państwa są udzielane przez polskie urzędy konsularne w państwie, z którego przewóz ten ma nastąpić, po stwierdzeniu braku przeszkód do wwiezienia zwłok lub ich szczątków na terytorium innego państwa.

2. Zezwolenia na wywóz poza granicę Państwa zwłok lub ich szczątków, o których mowa w art. 14 ust. 2, mogą być udzielane jedynie po uprzednim przedłożeniu zezwolenia właściwej władzy państwa, na którego terytorium mają być pochowane, jak również państw, przez których terytorium mają być przewożone.

3. Zezwolenia na sprowadzenie zwłok lub ich szczątków z obcych państw są udzielane przez polskie urzędy konsularne po uprzednim przedstawieniu zezwoleń przewidzianych w art. 14 ust. 3.

§ 30. 1. Zwłoki przewożone w kraju na odległość większą niż 60 km od granicy miasta, osiedla lub gromady, na których terenie nastąpił zgon, powinny być zamknięte w trumnie drewnianej wyłożonej papą bądź wykonanej z innego odpowiedniego materiału podlegającego mineralizacji, wypełnionej substancją plynocłonną grubości 5 cm. Trumna taka powinna być zamknięta i opieczetowana przez upoważnione przedsiębiorstwo lub zakład pogrzebowy, a następnie umieszczona na czas przewozu w szczelnie zamkniętym worku z nieprzepuszczalnego tworzywa sztucznego, odpornego na uszkodzenia mechaniczne. Po dostarczeniu trumny na miejsce przeznaczenia worek powinien być zdjęty i spalony.

2. Zwłoki przewożone za granicę Państwa powinny być zamknięte w trumnie drewnianej wybitej blachą lub posiadającej wkład metalowy albo w trumnie metalowej. Dno trumny wypełnia się warstwą plynocłonną grubości 5 cm. Powiatowy (miejski, dzielnicowy) lub portowy inspektor sanitarny może nakazać zastosowanie ponadto innych środków ostrożności przy przewożeniu zwłok, a w razie uznania, że środki te są dostateczne, opatruje trumnę swoją pieczęcią. Trumnę należy umieścić w szczelnej skrzyni drewnianej, unie-

możliwiającej przemieszczanie się trumny, lub w innym pojemniku, wykonanym z nieprzepuszczalnego materiału.

3. Po przewiezieniu zwłok na miejsce przeznaczenia powinny być one niezwłocznie pochowane bez otwierania trumny.

4. Szczątki pozostałe w wyniku spalenia zwłok, przewożone na odległości określone w ust. 1 i 2, powinny być umieszczone w zalutowanym pudle metalowym (urnie) zamkniętym w skrzynce drewnianej.

5. Przewóz zwłok dozwolony jest w zasadzie tylko w okresie od 16 października do 15 kwietnia, poza tym zaś okresem zezwolenie na przewóz może być udzielone jedynie wyjątkowo przy odpowiednim zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego.

6. Przystosowaniem i zabezpieczeniem opakowania zwłok i szczątków do przewozu na odległość ponad 60 km zajmują się upoważnione przedsiębiorstwa lub zakłady pogrzebowe.

§ 31. 1. Ekshumacja zwłok i szczątków powinna odbywać się we wczesnych godzinach rannych podczas chłodnej pory roku (w okresie od 16 października do 15 kwietnia).

2. O zamierzonej ekshumacji należy zawiadomić właściwego powiatowego (miejskiego, dzielnicowego) lub portowego inspektora sanitarnego, który:

- 1) wykonuje nadzór nad ekshumacją oraz
- 2) może zezwolić na wykonanie ekshumacji w innym czasie niż określony w ust. 1, przy zachowaniu ustalonych przez niego środków ostrożności.

3. Przy ekshumacji mogą być obecne tylko osoby bezpośrednio zainteresowane.

4. Zwłoki ekshumowane przed upływem okresu mineralizacji powinny być wydobyte wraz z trumną, którą bez otwierania należy umieścić na czas przewozu w obrębie kraju w skrzyni szczelnie wybitej blachą. Na miejscu ponownego pochowania trumnę należy wydobyć ze skrzyni i pochować bezzwłocznie na cmentarzu bez jej otwierania. W razie ekshumacji wykonywanej po upływie okresu mineralizacji wydobyte szczątki wraz z resztkami trumny należy umieścić w nowej trumnie i przygotować do przewozu zgodnie z § 30 ust. 1. Zwłoki lub szczątki wywożone po ekshumacji poza granice Państwa należy zamknąć w nowej trumnie i przygotować do przewozu zgodnie z wymaganiami § 30 ust. 2.

5. O zamierzonej ekshumacji na cmentarzu komunalnym powinien być zawiadomiony zarząd tego cmentarza, a na cmentarzu wyznaniowym właściwa jednostka wyznaniowa.

§ 32. Przepisów niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do grobów istniejących w dniu jego wejścia w życie, jeżeli zastosowanie tych przepisów uniemożliwiłoby korzystanie z grobu na warunkach dotychczasowych.

§ 33. Traci moc rozporządzenie Ministrów Gospodarki Komunalnej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 maja 1961 r. w sprawie urządzania cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych (Dz. U. Nr 31, poz. 152).

§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska:

J. Kusiak

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej: M. Śliwiński

300

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 7 października 1972 r.

w sprawie wypowiedzenia przez Szwajcarię Konwencji dotyczącej uregulowania kolizji ustawodawstw w zakresie małżeństwa, podpisanej w Hadze dnia 12 czerwca 1902 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułem 12 Konwencji dotyczącej uregulowania kolizji ustawodawstw w zakresie małżeństwa, podpisanej w Hadze dnia 12 czerwca 1902 r. (Dz. U. z 1929 r. Nr 80, poz. 594), zostało notyfikowane Rządowi Królestwa Holandii dnia 25 maja

1972 r. wypowiedzenie przez Szwajcarię powyższej konwencji.

Wymieniona konwencja przestanie obowiązywać Szwajcarię dnia 1 czerwca 1974 r.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. J. Czyrek

301

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 7 października 1972 r.

w sprawie przystąpienia Maroka do Konwencji dotyczącej procedury cywilnej, sporządzonej w Hadze dnia 1 marca 1954 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułem 31 ustęp 1 i artykułem 28 ustęp 2 Konwencji dotyczącej procedury cywilnej, sporządzonej w Hadze dnia 1 marca

1954 r. (Dz. U. z 1963 r. Nr 17, poz. 90), wymieniona konwencja weszła w życie w stosunku do Maroka dnia 14 września 1972 r.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. J. Czyrek

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów
w Zakładach Graficznych „Tamka”, Zakład nr 1, Warszawa, ul. Tamka 3.